

extra bàsquet

L'EVOLUCIÓ HISTÒRICA

Javier Olivera Betran, professor d'Història i Sistemes EF, de bàsquet (III i IV) a l'INEF Catalunya (Lleida)

El bàsquet és un dels esports on els canvis evolutius tècnics i reglamentaris han incidit més en la seva espectacularitat i difusió.

El bàsquet, com a esport d'equip de gran implantació social, ha estat fonamentalment un joc que comporta una activitat física contínua i intensa i que exigeix, per a la seva pràctica, un bon nivell físic de base, amb un nivell competitiu¹ al gust dels temps actuals, que proporcioni emoció, incertesa i una codificació reglamentària dinàmica i actualitzada: - les seves regles són revisades quadriennalment, coincidint amb els JJOO, per tal que afavoreixin l'espectacle.

El bàsquet, com tots els jocs esportius moderns, està perfectament organitzat i institucionalitzat a través d'unes estructures jurídiques mixtes - públiques i privades - anomenades federacions, que regeixen i controlen aquest esport; aquestes institucions estan integrades a la FIB (Federació Internacional de Bàsquet), fundada el juny de 1932, amb seu a Munic, i que està integrada per més de 150 països inscrits i 200 milions de practicants. L'objectiu principal de la FIB és desenvolupar la pràctica del bàsquet a tot el món, i regular i controlar les relacions entre les diferents federacions nacionals, així com organitzar

els diversos torneigs internacionals i olímpics.

Els esports en general, com a jocs que són, naixeren com a activitats lúdiques, recreatives, i per tant, divertides i creatives, amb un nivell de competitivitat raonable, que han derivat, amb el pas del temps, a activitats cada cop menys lúdiques, més competitives, menys creatives - segons J. Huizinga, en la seva obra *Homo Ludens* - i han arribat a convertir-se en activitats in-

trínsecament més transcendents i sobretot més professionals.

Malgrat que joc i treball no són necessàriament activitats antitètiques, si col·loquem ambdós conceptes en relació juxtaposada - seguint l'esquema de Blanchard i Cheska en el seu llibre *Antropologia de l'esport* - podem descriure algunes versions del bàsquet com a esport, segons que poden veure al *quadre I*.

El bàsquet pot adoptar diverses for-

QUADRE I

Dimensions de l'activitat humana

		JOC	
PLAER	A (Treball divertit)	B (Joc plaer)	
NO PLAER	C (Treball no joc)	D (Plaer no joc)	LLEURE (NO TREBALL)
		NO JOC	
(Absència de plaer i estricta realitat)			

**El bàsquet és una activitat física exigent,
competitiva i agressiva,
sotmesa a reglamentacions constructives,
composta per variables de joc, treball i lleure.**

mes, que reflecteixen les diferents combinacions de treball, lleure, joc i no joc.

En el quadrant A es concentren les activitats finalistes i laborals, però que s'acompleixen de gust. Per exemple, aquell jugador professional que cobra per jugar i que té el bàsquet com a treball i, a més, es diverteix jugant.

En el quadrant B, hi ha les diverses formes de joc, activitats que s'acompleixen per simple plaer. Per exemple, aquells nens que durant el seu temps lliure improvisen un partit de bàsquet i hi participen lliurement.

En el quadrant C, tenim les formes de treball, el compliment de les quals no provoca cap plaer i que es realitzen per sentit del deure de cara a la consecució d'objectius, al marge de l'activitat en qüestió. Per exemple, un jugador professional que ha de jugar lesionat i sentint força dolor, perquè és imprescindible per a l'equip.

En el quadrant D es defineixen activitats que òbviament pertanyen al lleure i que es realitzen per simple plaer, encara que no resultin agradables per a aquells participants que les aborden amb una sensació d'avorriment o imposició. Exemple: és aquell jugador que participa durant el seu temps lliure en un partit de bàsquet sense massa convicció i no col·labora en el joc, ja que no n'està pendent, perquè no el motiva massa; s'entreté però no es diverteix.

El bàsquet és una activitat física exigent, competitiva i agressiva, sotmesa a reglamentacions constrictives que, en qualsevol marc cultural d'ubicació, assoleix dimensions de conflicte social (associació simbòlica guerra-esport) i en la composició del qual entren variables de joc, treball i lleure. Els esports moderns es distingeixen del jocs esportius primitius per un

èmfasi més gran en la competició, mentre que en els darrers, allò que és indefectible és el seu comportament ritual. El bàsquet, com a esport modern per excel·lència, és sovint competició per amor a la competició i la victòria és l'objectiu prioritari dels participants. En els jocs esportius primitius, en canvi, l'element competitiu passa, per regla general, a segon pla, el d'una activitat profundament ritualitzada.

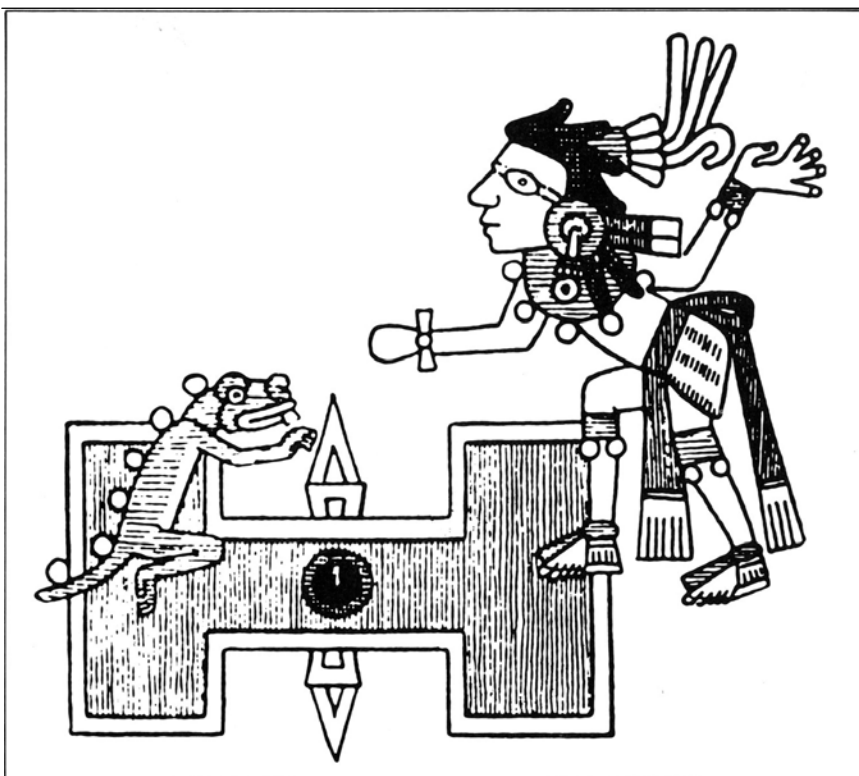
Analitzem doncs, les formes d'aquests jocs rituals esportius primitius, autèntics precedents del bàsquet modern.

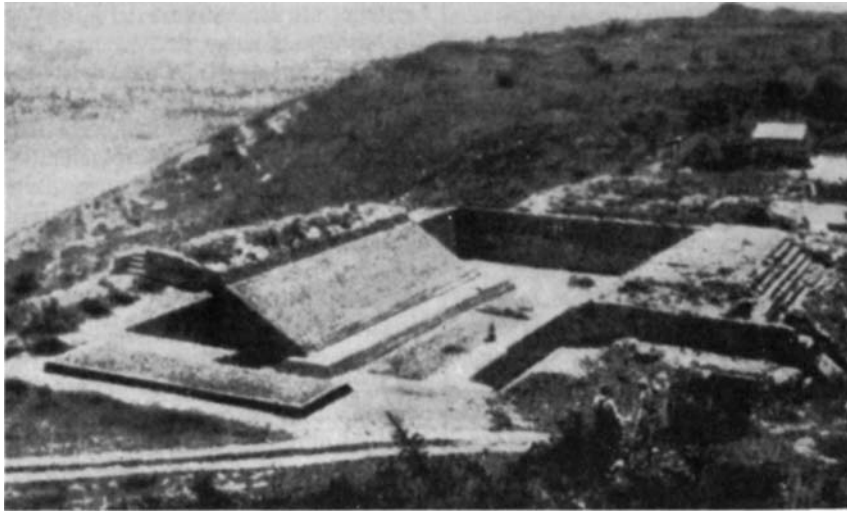
Orígens ancestrals

A final del segle XVIII (1975), Vieth, autor alemany i un dels pioners del

moviment gimnàstic alemany, publica *Assaig per a una enciclopèdia dels exercicis físics*. En aquest llibre cita un joc que es practicava les platges de Florida i que consistia en el següent: «A dalt d'una llarga perxa, subjectaven una cistella de vímet trenada, que podia girar amb facilitat al voltant d'un eix. Els jugadors intentaven abastar aquesta cistella i guanyava el que aconseguia fer-la girar més de pressa».

A la publicació *Exercices Corporels*, publicava el 1963, un article signat per Felscher, on es recordava que al peu d'una tela de Dietrich de Bruys (Escola flamenca) de l'any 1603, es podia «Després jugaven a pilota de la següent manera: S'erigia en

una gran plaça un arbre de 8 o 9 metres d'alçada i s'hi col·locava, a dalt de tot, un quadre de joncs trenats, al qual intentaven arribar amb la pilota, objectiu que calia abastar per aconseguir la recompensa».

En aquest gravat, es pot veure un exercici precursor potser del Korfball, actual esport de pràctica mixta que es juga molt als Països Baixos i que és molt pròxim al net-ball, esport practicat per les dones a la Gran Bretanya, especialment: ambdós són molt pròxims al bàsquet actual.

El professor Soumet del liceu francès de Madrid mantingué la teoria segons la qual el bàsquet podia molt bé haver nascut a les muntanyes pirinenques, on els pastors bascos, a les estones de lleure, s'entretenien jugant a «el caldero», joc que consistia a fer un forat a terra i a col·locar els jugadors a certa distància, de manera que en un trajecte parabòlic havien de fer entrar pedres dins de l'esmentat «caldero» (forat). El professor Soumet afegia que, com que molts d'aquells pastors emigraren al Canadà, país na-

tal de James Naismith, punt de partida del bàsquet modern, això plantejà la hipòtesi de si podia ser aquest joc tradicional muntanyenc l'arrel primigènica del bàsquet.

El president de la Federació alemanya de bàsquet, H. Niebuhr, esmenta en el seu llibre *Basket-Ball TIPS*, la frase del filòsof persa del segle XII Omar Kheyam, en parlar de l'home: «Tu ets una pilota amb la qual juga el destí i Déu, que juga amb pilotes sense voluntat, tira des de fa 1.000 anys a la cistella».

Però, el joc esportiu que constitueix el precedent més clar del bàsquet, és el joc de pilota mesoamericana, una institució complexa que arrenca de l'experiència olmeca de fa quasi 3.000 anys, l'existència de la qual es va mantenir durant diverses civilitzacions i acabà influint en el desenvolupament d'altres jocs de pilota a l'Amèrica del nord indígena. Aquest joc, anomenat pok-ta-pok pels maia, i Tlachtli o Tlaxtli pels asteques (segons Krickeberg, a la seva tesi doctoral sobre *El joc centre-americà de pilota*, Tlachtli

procedeix del terme asteca Tlaza que significa llançar), ha estat molt estudiat per antropòlegs i arqueòlegs degut al seu caràcter ritual i mitològic, a la seva àmplia distribució geogràfica, l'enorme quantitat de terrenys de jocs específics, la representació pictòrica dels incidents del joc, els jocs de pedra verticals, les referències etnohistòriques i d'altres aspectes, de manera que és avui dels més coneguts i controvertits entre les manifestacions esportives prehistòriques.

Aquest joc consistia a arribar amb una pilota de cautxú massissa (3,5 Kg. de pes i grandària de la d'handbol actual, molt dinàmica) a una meta o a ultrapassar una línia. La pilota es colpejava amb qualsevol part de cos, fora de les mans i els peus, preferentment es percutia amb l'esquena, els malucs, les natges i els genolls. S'hi jugava en uns camps en forma de doble T amb dimensions variables (entre 165 i 95 m. de longitud i entre 30 i 50 m. d'amplada, amb una part central més estreta) rodejats d'uns murs verticals o inclinats d'una alçada de 9 metres. Generalment s'hi observava una anella de pedra que sobresortia verticalment de les parets a l'altura de l'eix mitjà del camp; aquestes anelles estaven ricament ornamentades, tenien un forat central de 0,35 m. a 708 m. d'alçada, on s'hi havia de fer passar la pilota, amb la qual cosa es guanyava automàticament el partit i es rebia, a més, l'import de les apostes i les capes del espectadors, acció que era molt difícil i que succeïa poques vegades.

Els equips es componien d'igual nombre de jugadors i podien variar de 4 a 8; a més hi havia un àrbitre estricte que feia complir el reglament. Quan la pilota tocava un jugador de l'equip contrari, o la paret frontera, o passava per sobre el mur, es guanyava un

**Fou creat per disposar d'un joc
que pogués ser practicat en un gimnàs
durant els hiverns freds**

punt, si no arribava a passar una línia assenyalada en el camp contrari, es perdia un punt. Els partits es comptabilitzaven per punts i tenien una llarga durada (100 punts).

Aquest joc esportiu institucionalitzat i molt conegut en les civilitzacions precolombines constitueix, segons creiem, el precedent primigeni més clar del bàsquet modern.

Origen del joc actual

El desembre de 1891 cristal·litzà en el col·legi YMCA² d' Springfield (Massachusetts) un joc esportiu que posà en pràctica James Naismith³ per complir l'encàrrec del director del centre, L.H.

Gulick, de crear un joc que pogués practicar-se a l'interior del gimnàs durant el cru hivern. A aquest joc se l'anomenà en principi naismith-ball i després basket-ball.

J. Naismith analitzà els esports col·lectius practicats aleshores (futbol, rugbi...) i recordà, segons ell mateix explica, un joc que ell practicava al seu Canadà natal «l'anc sobre les roques» en el qual s'havia d'abastar un objecte penjat enlaire amb una pedra: «... vaig demanar a l'intendent del col·legi si tenia dues caixes de 18 polzades quadrades aproximadament i ell em donà dues cistelles de préssecs rodones i una mica més obertes

per la part de dalt... Vaig col·locar les cistelles als dos extrems del gimnàs a la barra més baixa de la galeria que rodejava la sala (a 3,05 m. del terra) ...»

Naismith elaborà el primer reglament amb 13 regles, en el qual buscà l'especificitat d'aquest joc esportiu respecte a d'altres. Aquest reglament estava basat en els principis fonamentals següents:

1. La pilota serà esfèrica, lleugera i es jugarà amb les mans.
2. Tots els jugadors podran col·locar-se a qualsevol part del camp i rebre la pilota en qualsevol moment.
3. Està prohibit córrer amb la pilota.
4. Està prohibit el contacte físic entre els jugadors.
5. L'objectiu se situarà enlaire i horitzontal, de dimensions petites, a fi que aconseguir un punt constitueixi una acció d'habilitat més que no pas de potència.

En els primers partits, els equips eren formats per 9 jugadors, que acabaren reduint-se a 7 i, a l'últim, a 5. Els jugadors, clavats a terra, quan tenien

la pilota en el seu poder, no trigarien gaire a veure's alliberats de l'estatisme a què els sotmetien les primeres regles, gràcies a la innovació del «peu de pivot», del qual el dribling en seria immediatament la prolongació natural. Es mantingué l'altura de la cistella (3,05 m.).

Aquest nou joc, difós de seguida pels alumnes i personal del col·legi d'Springfield, va fer impacte ràpidament als Estats Units, ja que era un esport que s'adapta perfectament a la nova societat americana.

El bàsquet arribà a Europa a través de les seues d'YMCA, institució que havia decidit promocionar aquest joc, però el veritable impuls europeu el rebé a través de les forces expedicionàries americanes que participaren a partir del 6 d'abril de 1917 a la primera Guerra Mundial i que durant les seves estones de lleure el practicaven assíduament. Quan arribà la pau, no trigaren a aparèixer a França —lloc principal d'ubicació de les forces americanes durant la contesa— nombrosos equips d'aquest nou esport, que temps després havia d'anar conquerint nous països, com ara Bèlgica, Suïssa, Grècia i Anglaterra. En els JJOO d'Amsterdam (1922) i de Los Angeles (1932) es practicà bàsquet, i en els Jocs Olímpics de Berlín (1936) fou inclòs com a esport olímpic. El bàsquet femení no arribà a ser olímpic fins als jocs de Montreal (1976).

Introducció a Espanya

En 1921⁴ es presentà oficialment a Espanya el bàsquet a través d'un religiós escolapi, el pare Eusebio Millan Alonso,⁵ que havia estat deu anys en missió evangèlica i pedagògica a Cuba (1911-1921), on havia conegut el bàsquet, que prèviament havien intro-

duït a caribenya els soldats nord-americans que l'enviaren el 1906; el lloc on l'implantà fou el Col·legi de les Escoles Pies de Sant Anton, al centre de Barcelona.

En el nostre país, en aquella època, hi havia una enorme passió pel futbol i al principi ningú no concebia que un esport de pilota es pogués jugar amb les mans i no amb els peus, per la qual cosa calgué un pacte amb els escolars, els quals acceptaren el nou esport rondinant, com una alternativa al futbol.

Després d'una infatigable tasca de proselitisme dins i fora de les mateixes Escoles Pies, el pare Millan aconseguí reunir un grup d'alumnes disposats a formar el primer club, que s'anomenà «Laietà Bàsquet Club» l'any 1922⁶. Ja s'havia format el primer club espanyol de bàsquet.

El 1923 es disputà el primer campionat de Catalunya, amb vuit equips participants; després es fundà la Federació Nacional de Bàsquet i a continuació la Federació Catalana.

L'incipient bàsquet espanyol estava massa aïllat de l'exterior com per evolucionar ràpidament. Es continuava practicant en camps de futbol, 7 x 7, i de manera molt rudimentària, amb puntuacions molt baixes. El 23 de març de 1927 arribà l'Hindú Club d'Argentina per realitzar un partit amistós de caràcter internacional amb la selecció catalana. Imposaren per jugar unes normes, que eren noves per al primitiu bàsquet espanyol:

Camp específic de bàsquet amb mesures reglamentàries, i 5 x 5 en comptes de 7 x 7 com s'estava fent en el nostre país. La lliçó de joc jou magistral (16-50) i això provocà una autèntica revolució en el nostre esport, que passà immediatament a les pistes específiques reglamentàries al joc de 5 x 5, així com una tasca de documentació sobre les tècniques i tàctiques d'aquest nou esport; el progrés venia de l'exterior, per la qual cosa es potenciaren els enfrontaments amb equips estrangers: S'havia iniciat el camí.

El 1935, la Selecció Espanyola acabada de crear participà en el I Campionat d'Europa que es disputà a Ginebra. Al *quadre 11* presentem una síntesi cronològica de les efemèrides més destacades de la Selecció Espanyola i l'evolució antropomètrica mitjana – en alçada – dels seus components.

Durant els anys posteriors al nostre país el bàsquet ha passat de ser un esport minoritari a ser un esport majoritari, s'ha consolidat com a segon esport i ha assolit últimament un autèntic «boom». Això es tradueix a nivell de participació espontània en els col·legis, equips federats, llicències, espectadors, nombre d'hores de retransmissió televisiva, aportació financera comercial, etc.

Evolució de les característiques del joc

Aspectes reglamentaris

El bàsquet és un esport que va néixer

QUADRE 11

1953	1955	1960	1973	1984
(subcampions)	(campions)	dels (baptisme)	(subcampions)	(subcampions)
1,72	Mediterrani) 1,80	JJ00-Roma) 1,83	1,95	plata a Los Angeles) 1,99

**A Espanya s'introduí el 1921,
el 1935 es creà la primera selecció espanyola
i a l'actualitat és un dels esports amb més futur**

modernament amb la preocupació de no caure en els errors que enlletgien els altres esports col·lectius ja coneguts i sobretot amb la idea de no fer-se obsolet a causa de no revisar les regles cíclicament. La modificació del reglament comporta una evolució del joc, i aquest es dissenya amb les següents intencions:

— Contribuir a la realització d'un joc vistós i de qualitat per part dels equips.

— Canalitzar i classificar les novetats tècniques i tàctiques dels entrenadors i jugadors.

— Assegurar un just equilibri entre els atacs i les defenses.

— Vetllar perquè es mantingui l'esperit original d'aquest joc.

El bàsquet, així, ha anat sofrint modificacions reglamentàries es de forma periòdica, sense alterar el seu autèntic esperit i amb la finalitat d'anar millorant la dinàmica del joc. Per il·lustrar-ho, veurem algunes regles originals i la seva evolució:

L'inici del joc

Origen – Pilota enmig de la pista i els dos equips al fons d'aquesta, senyal d'inici! i cursa per recuperar la pilota.

1.a Modificació – Salt de dos jugadors al centre cada cop que hi havia cistella.

2.a Modificació (a partir de 1936) – Salt de dos jugadors al principi de cada part i sacada de fons després d'encistellar.

Faltes personals

Origen – No hi ha contacte; sí n'hi ha el jugador queda penalitzat i a la segona falta és desqualificat fins al proper punt (regla 5).

1.a Modificació (1909) – Creació del tir lliure, que al principi el llançava sempre un especialista.

A les quatre faltes, exclusió definiti-

va.

2.a Modificació (1923) – El tir lliure, l'efectuarà el jugador contra el qual s'hagi comès la falta.

A les cinc faltes, exclusió amb reemplaçament.

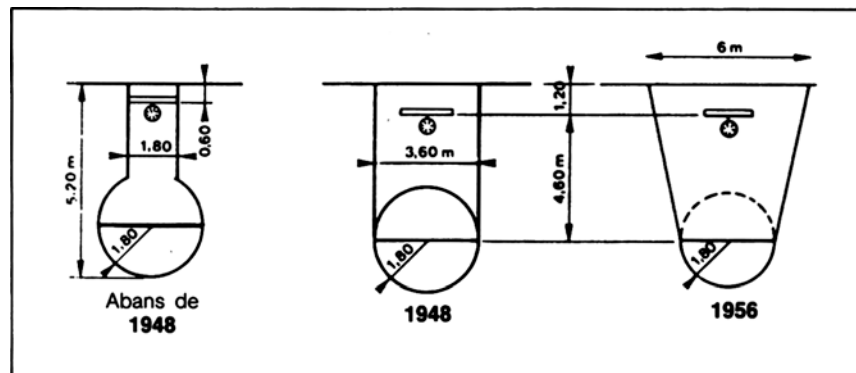
Zona reservada

En el seu origen, la zona reservada no existia, després apareix el tir lliure, amb la qual cosa apareix la 1.a reglamentació de la zona reservada. (Veure figura 1)

pilota que no pas a les posicions i desplaçaments del adversaris, i la intercepció era la forma defensiva predominant. L'ofensiva era un contraatac desordenat.

La tècnica era molt primària i es resumia en alguns gests naturals necessaris per al maneig de la pilota: Recepció, passada, tir a la cistella, realitzat gairebé sempre en forma de cursa i a prop de la cistella. El dribling no apareix fins més tard, per arribar a ser, en l'actualitat, un ele-

FIGURA 1

El 1938, Clair Bee concep i proposa la norma dels tres segons dins de la zona reservada, que serà acceptada pel comitè de normatives.

Quant a l'evolució tècnica, val a dir que ha anat molt unida a l'evolució reglamentària i fins i tot a l'evolució tàctica i que han anat apareixent, segons les necessitats del joc, nous conceptes tècnics.

Aspectes tècnics del joc

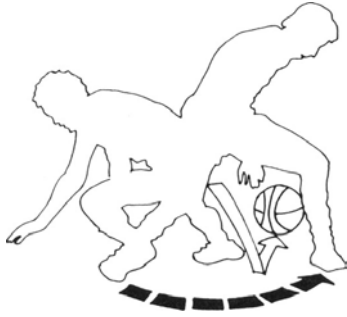
Origen

Cada jugador concebia la seva participació com a cosa individual i, per tant, buscava aïlladament obtenir la pilota i encistellar. Els jugadors estaven més atents a la trajectòria de la

ment tècnic important.

Les qualitats físiques dels jugadors decidien inevitablement la superioritat d'un equip.

Això no obstant, molt ràpidament s'anaren copiant les concepcions d'organització col·lectiva del futbol, de la qual, adaptant-la, en sorgí la següent organització: Per tal de protegir la cistella, hi col·locaren dos «defenses» fixos; per intentar encistellar a la cistella contrària, col·locaren els dos jugadors més ràpids i destres, «els davanter», que també estaven fixos a la seva zona d'atac. El cinquè jugador s'anomenà «centre» i tenia per missió coordinar les accions entre els defen-

LA VANGUARDIA

NOTAS GRÁFICAS

BARCELONA

Martes 17 de Octubre de 1933

OCHO PAGINAS

DE LA VIDA DEPORTIVA

ses i els davanters i ajudar en cas de necessitat un dels dos grups; aquest era el líder de l'equip.

Aquesta organització ben aviat s'havia de transformar, ja que els equips buscaven la superioritat numèrica ofensiva o defensiva segons els casos,

es dinamitzaren les posicions tàctiques rígides dels «defensors» i «atacants» i es generà l'atac i defensa de cinc jugadors (5 x 5).

Organització col·lectiva

La defensa de cinc homes desembocà molt ràpidament en el principi del

replegament defensiu col·lectiu (transició atac-defensa).

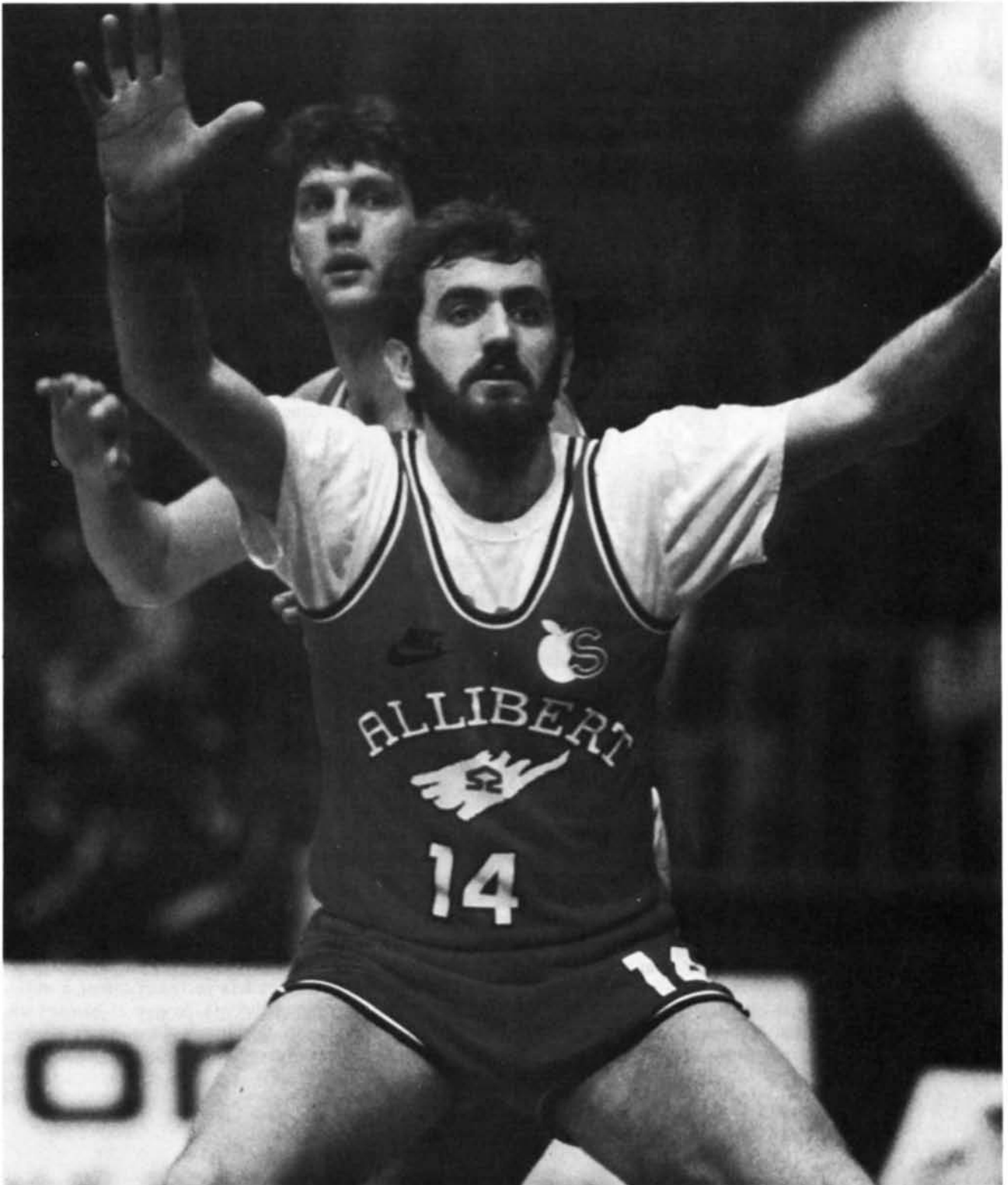
El primer sistema de defensa que s'emprà fou «d'home a home», en el qual cada defensor era responsable del seu home.

El 1914, les dificultats que plantejava aquesta defensa per neutralitzar les accions dels atacants, cada vegada eren més eficaces; això féu que l'entrenador americà Anderson practiqués amb els seus jugadors una nova defensa, segons la qual els jugadors no havien de seguir un adversari determinat sinó que havien de vetllar per una determinada zona de la qual eren responsables; era «la defensa de zones», i d'aquesta manera es dificultaven en gran mesura, els atacs perquè no sabien com trencar-la d'una manera eficaç. La novetat que representava i l'efecte de superació defensiva va fer que tingués èxit i que s'imposés a la defensa d'home a home. Però el treball incessant dels entrenadors americans, veritables innovadors en aquest esport, fan que entre els JJ00 de Berlín (1936) i els de Londres (1948) millorin sensiblement les disposicions i combinacions tàctiques ofensives i augmentin en gran mesura la precisió i el percentatge de tirs aconseguits a distància (tir en suspensió); apareix també la figura del pivot.

Així, es passa a una etapa de domini ofensiu sobre el defensiu, basada en la millora de la tècnica i de les capacitats físiques, i amb això, s'augmenta l'espectacularitat i la popularitat del bàsquet.

Característiques del joc modern

Però es feia necessari tornar a millorar la defensa, ja que el bàsquet adquirí la fesomia d'un esport ofensiu per excel·lència. Aquesta situació es

Hi ha una tendència que va en contra de l'excessiva subjecció tàctica del jugador i que advoca en favor del joc lliure, amb una participació més qualitativa

va mantenir fins als JJOO de Roma (1960).

Havia triomfat la idea de potenciar l'atac amb el propòsit de superar la defensa de zones, però això es revelava contraproduent a la llarga. A les Olimpíades de Roma (1960) i Tokio (1964) els entrenadors americans s'ocuparen de la preparació dels jugadors i de l'equip des del punt de vista defensiu. Sense perfeccionar el treball ja realitzat en el sector ofensiu, apareix la defensa d'ajudes, els sistemes defensius pressionadors, etc., amb la qual cosa es reequilibra altra vegada el joc. Queda confirmat que el bàsquet necessita millorar tant en el joc ofensiu com en el defensiu i que no serà possible concebre un equip exclusivament d'atac, ja que l'equilibri atac-defensa és el que dóna al bàsquet els nivells més alts d'emoció i d'espectacularitat.

Situació actual

El bàsquet actual està marcat per aquest equilibri a què fem referència. En l'aspecte defensiu s'ha aconseguit una eficàcia més gran, a través de la mentalització individual i col·lectiva, que fa que les formes defensives mixtes i variades recolzin en recursos tècnics perfectament coordinats, ja sigui en pista pròpia o en tota la pista (són les defenses alternatives que s'oposen als atacs sistematitzats i planificats). L'objecte o l'objectiu final de les quals és obtenir una pressió màxima sobre la pilota, sigui on sigui. De totes maneres, queda clar que si en alguna faceta s'ha d'avançar més, aquesta és en la de la defensa (les puntuacions dels partits encara són massa elevades, malgrat la seva igualtat).

A l'apartat ofensiu, la novetat més gran està representada per una innovació reglamentària: la cistella de tres

punts per als llançaments transformats per darrera de la línia de 6,25 m. Aquesta mesura ha afavorit una sèrie de canvis a nivell tècnic, pràctic i fins i tot competitiu, que estan modificant el bàsquet actual.

D'altra banda, i també en l'aspecte ofensiu, observem una estructuració del procés tàctic més gran amb el contraatac (1.a fase), transició (2.a fase) i dipositari tàctic ofensiu (3.a fase); això no obstant, amb l'ànim d'alliberar el jugador de l'excessiva subjecció tàctica i fugir de l'espionatge de sistemes a través de l'omnipresent vídeo, està apareixent cada cop més freqüentment el joc lliure, on el jugador amb intel·ligència i amb el coneixement de les característiques tècnico-tàctiques dels seus companys, seguint unes consignes base, prèviament establertes, pot desenvolupar un gran nivell de joc a través d'una major participació qualitativa.

Encara que el joc d'elit actual està perfectament estructurat, i preveu una solució tàctica per a cada situació de joc, en el futur han de ser els jugadors els qui, amb uns conceptes base sòlidament assimilats, han d'improvisar les solucions tècnico-tàctiques per a cada peripècia del joc, col·laborant en l'intent d'aconseguir un bàsquet més espontani i creatiu. En el capítol individual, el bàsquet actual està determinat per les especials condicions biomètriques dels jugadors, que en gran part coincideixen en un grup ètnic determinat: Els negres americans, els quals en aquest moment representen el màxim nivell d'aquest esport.

Així podem observar que, a més de requerir jugadors d'una gran altura amb llargues palanques, un pes considerable per a les lluites cada cop més freqüents que es produeixen en el joc actual i amb unes condicions físiques

excel·lents, basades en la velocitat, elasticitat, resistència, agilitat, etc. i una gran agressivitat, se sol·licita que aquests «escollits» siguin des del punt de vista tècnic jugadors polivalents, és a dir, que dominin totes les facetes del joc, però que alhora siguin especialistes en algun aspecte d'aquest, on hauran de mostrar-se insuperables.

Perspectives de futur de la competició

Per últim, des del punt de vista competitiu, distingim el bàsquet EUA amb la seva competició professional – NBA⁷ – i les lligues universitàries – NCAA⁸ – i el bàsquet de la resta del món, on Europa ocupa un bon lloc gràcies als nivells de participació, l'estatus, el procés econòmic, els resultats esportius i l'organització. El bàsquet EUA representa el mirall on ens mirem tots, tenen el millor nivell, la millor competició, els millors mitjans i exporten tècnics, jugadors i ensenyances a tot el món.

Els EUA són un país geogràficament molt gran i posseeixen una lliga professional – NBA – dividida en quatre grans grups (Atlàntic, Central, Oest Mitjà i Pacífic) que funciona amb enorme èxit interior i exterior; no ens ha d'estranyar que en un futur pròxim hàgim d'intentar organitzar, com a primer pas, una Lliga Internacional Europea compatible amb les lligues nacionals —que funcionen tan bé a països com Itàlia, Iugoslàvia, França, i Espanya— i regida per la FIB. Posteriorment i en base al resultat de l'experiència anterior, intentar organitzar una gran lliga professional mundial⁹ amb quatre grans grups: Amèrica del Nord, Europa, Amèrica del Sud i Central i Àsia-Àfrica. Aquest és el nostre gran repte.

NOTES:

1. La competició és una espècie de conflicte en el qual dos o més individus lluiten per abastar un objectiu amb l'èmfasi posat en ell i no en els antagonistes (Nisber, 1970)
2. YMCA, Young Men Christian Association, associació protestant fundada a Londres el 1844, va arribar a Boston el 1851. Aquesta associació va començar a interessar-se per la cultura física el 1866, construint i muntant gimnasos.
3. James Naismith (neix el 8 del 9 de 1861 a Almonte, Ontario (Canadà) i mor el 28-1939 a Lawrence, Kansas (EUA). Diplomada en teologia, psicologia i medicina és també professor d'EF i ocupa plaça com a professor d'EF i altres matèries a diversos col·legis i MCA i a la Universitat de Kansas se'l coneix principalment per ser el descobridor modern del bàsquet.
4. Segons un recent descobriment a un arxiu (privat) de Terrassa se senyala que el bàsquet es practicava a l'escola Vallparadís de Terrassa el 1913, escola que dirigia el pedagog Alexandre Galí, aquesta informació està avalada per Ermengol Gall de 84 anys alumne de l'escola, que afirmava que era comuna la pràctica del bàsquet a l'escola, encara que no es realitzaven competicions amb altres col·legis.
De la mateixa font, l'historiador Josep M. Ainaud de

Lasarte ressenya que l'autèntic origen del bàsquet a Espanya s'ha de situar el 1911 de la mà d'un altre pedagog català, Eladi Homs, el qual, en qualitat de secretari del consell de Cultura de la Mancomunitat, va viatjar als Estats Units a la recerca d'esports nous, va conèixer el bàsquet en tornar el 1911, li ho va comentar a Alexandre Galí, i junts el van implantar a l'escola que dirigia aquest últim (Font: *La Vanguardia*, 2 i 3 de desembre de 1986).

5. Eusebio Millan Alonso (La Quiñonera, Soria, 1886-Alella, Barcelona, 1956), escolapi sacerdot i missioner, pioner i impulsor del bàsquet a Espanya.
6. El primer partit formal disputat a Espanya va tenir lloc al camp de futbol del CD Europa entre el club de bàsquet i el Laietà (8-12-1922) guanyant el primer per 8 a 2!
7. NBA (National Basketball Association). El 6 juny de 1946 el periodista esportiu Max Kase proposa crear una lliga professional de bàsquet. Neix la BAA (Basketball Association of America) i l'any 1949 es fusiona amb la NBL (National Basketball League), una lliga professional que abastava la zona de l'Oest Mitjà naixent la NBA (11 d'agost de 1949). El 1967 li sorgeix a la NBA un competidor amb la lliga professional ABA (American Basketball Association) que té com a principal novetat les cistelles de tres punts

aconseguides més enllà de la línia de 7,25 m i la pilota tricolor. En acabar la temporada 1975-76 l'ABA es fon amb la NBA, adoptant aquesta la cistella de tres punts i absorbint els seus components.

8. NCAA és l'associació que engloba tots els esports universitaris i els regula. Una secció és la de bàsquet. Ned Irish, periodista, va concebre la idea d'organitzar un campionat entre els millors equips locals i universitaris de la zona al Madison Square Garden de Nova York. El seu muntatge va tenir èxit però va ser qüestionat per la NABC (associació nacional d'entrenadors) amb Harold G. Olsen el cap de la universitat d'Ohio State, que consideraven que era la mateixa universitat la que havia de regular el Campionat Nacional; la seva proposta va ser aprovada per la NCAA el 3 d'octubre de 1938 i poc després (1939) es va realitzar el primer torneig de la NCAA amb participació de totes les universitats de l'estat americà.
9. El 1973, Walter Kennedy, comissionat de la NBA, i potser per por de la competència que li pogués crear l'ABA (l'altra lliga professional que existia als EUA fins que es va fusionar amb la NBA) va preconcitar la possibilitat d'una lliga professional mundial.

BIBLIOGRAFIA

Libres

BLANCHARD - Cheska, *Antropología del deporte*, Ed. Bellaterra, Barcelona, 1986.

BOSC - Grosgeorge, *L'entraîneur de Basket-Ball*, Ed. Vigot, París, 1981.

DIEM K., *Historia de los deportes*, toms I i II, Ed. Luis Caralt, Barcelona, 1986.

FEB, *Reglas oficiales del baloncesto*, Madrid, 1984.

FLEURIDAS, Thomas, *Les jeux olympiques*, Ed. Revue EPS, París, 1984.

HANSENNE, M., *El baloncesto*, Publicaciones del COE, Madrid, 1965.

HERR, L., *Le basket-Ball*, Ed. Bornemann, París, 1980 7.a ed.

HUGUET, J., *Le basket experience d'un medecin de basket*, Ed. Medicales et universitaires, col. «Sports et santé», París, 1977.

LE FLOCHMOAN, J., *La génesis de los deportes*, Ed. Labor Barcelona, 1969, 3.a ed.

MANDELL, R., *Historia cultural del deporte*, Ed. Bellaterra,

Barcelona, 1986.

PRIMO, G., *Basket la defensa*, Roma, 1972.

PRIMO, G., *Basket l'ataco*, Roma, 1976, Ed. Mediterranée.

VAZQUEZ RABAZ, S., *Baloncesto básico*, Ed. Alhambra, Madrid, 1985.

Articles

CERDÀ, J., Hacia Un básquet de especialistas *Nuevo Bdsket*, Año VIII, núm. 154, Barcelona, març 87.

CERDÀ-CONDE, Roman, «Bases, vuelven los viejos tiempos», *Nuevo Bdsket* alio VII, núm. 149, Barcelona, octubre 86.

CERDÀ, Roman, «Hacia un básquet sin fronteras», *Nuevo Bdsket*, atio VIII, núm. 152, Barcelona, enero 87.

CONDE, J., «La NBA cada vez mas cerca», *Nuevo Bdsket*, año VII, núm. 150, Barcelona, noviembre 86.

El inundo deportivo, «Historia del básquet español», 36 fascicles col·leccionables, Barcelona, 1986.

Superbasket, «Especial NBA», núm. 9, Madrid, noviembre 86.

Superbaskei, «La NCA», núm. 10, Madrid, diciembre, 86.

Usa-basket, fascicle núm. 1 Madrid, octubre 86.